

אליס בארץ המראה - כיתוב גב

לפניכם שני כיתובי גב - שנדפסו על העטיפה האחורית של ספר מאת לואיס קרול, שיצא לאור בישראל בשני תרגומים, האחד בשנת 1972 והאחר בשנת 1999.

קטע 1

ספרי מופת לילדים ולנוער עליזה בארץ המראה מאת לואיס קרול

"עליזה בארץ המראה" הוא סיפור המשך הרפתקאותיה של עליזה בארץ הפלאות. לואיס קרול, המחבר, מוביל את גיבורת ספרו הצעירה במסע דמיוני נוסף, רב תמורות ומאורעות. שני הספרים, יצירות מופת של הספרות העולמית, נכתבו במטרה אחת - לגרום הנאה. ומטרה זו הושגה במלואה בעזרתה של ילדה סקרנית ואמיצה הפוסעת בקלילות במחוזות מופלאים ופוגשת ביצורים המוזרים ביותר.

הסופרת האנגלייה וירג'יניה וולף כתבה: "שתי העלילות אינן רק ספרים לילדים, הם הספרים היחידים המחזירים לקוראיהם את הילדות. בין שהקורא הוא נשיא ארצות הברית או מלכת אנגליה, זקן או צעיר - אין הבדל בן איזה גיל אתה או מידת החשיבות או אי-החשיבות שלך, אתה חוזר אל מחוז הילדות... להיות עליזה בארץ המראה משמעו לראות את העולם במהופך. סופרים רבים ניסו לעשות זאת, אך איש מהם לא הצליח להראותו כפי שילד רואה אותו. לואיס קרול הוא היחיד המביא אותנו, את כולנו, לצחוק בלי גבול, בחוסר מעצורים מוחלט."

מהדורה זו המלווה בציוריו המקוריים של ג'ון טיניאל, היא המהדורה השלמה היחידה בעברית.

תרגום אהרן אמיר
הוצאת מחברות לספרות בשיתוף הוצאת א. לויין-אפשטיין 1972

קטע 2

לואיס קרול / מבעד למראה ומה אליס מצאה שם מאנגלית: רנה ליטוין עם הערות מאת מרטין גרדנר

'מבעד למראה' - ספר ההמשך ל'הרפתקאות אליס בארץ הפלאות' - נחשב גולת הכותרת של יצירתו של לואיס קרול. זה הספר המצוטט ביותר אחרי התנ"ך ושקספיר, והוא מודרני להפתיע בתוכנות שלו בתחומים רבים של החשיבה האנושית, מפסיקה ובלשנות ועד תקשורת ופילוסופיה.

אך בראש וראשונה זוהי עלילה מיוחדת, שבה אליס - מבוגרת מעט מזו של 'ארץ הפלאות' - מסיירת בארץ שמבעד למראה, שכללי הזמן והמרחק שונים בה מבעולמנו, ושם היא פוגשת יצורים שחלקם יצירי-אגדות מוכרים משירי חדר הילדים האנגלי, וחלקם פרי דמיונו המדהים של המחבר.

זהו גם מעין סיפור חניכה, הערוך כמשחק שחמט, שבו אליס עוברת ממשבצת למשבצת, עד להכתרתה בסוף ל"מלכה" - אשה.

בטקסט המלא משובצים שירי האיגיון (נונסנס) הנודעים של קרול, והוא מלווה בהערות של גרדנר ושל רנה ליטוין, המתרגמת. לספר נספחים פרק שקרול גנו בזמנו ונחשב אבוד, אך נתגלה לאחר שנים במכירה פומבית, וכן מסה פרשנית של המתרגמת.

הספריה החדשה
הוצאת הקיבוץ המאוחד / ספרי סימן קריאה
המועצה הציבורית לתרבות ואמנות, המפעל לתרגום ספרי מופת, 1999

שאלות הבנה [פרשנות והיסק – 1א, 2א, 3, 4, 5; הערכה וביקורת – 1ב, 2ב, 6]

1. כיתוב גב עשוי להכיל את הרכיבים האלה: מידע על תוכן הספר; מידע על המחבר; דברי הערכה.
 - א. איזה רכיב מן הרכיבים האלה בולט בקטע 1? הביאו לו שלוש מובאות מן הקטע.
 - ב. האם לדעתכם גם בקטע 2 יש רכיב אחד בולט? הסבירו ונמקו את דבריכם.
2. בכיתובי הגב הללו נכתב מעט על הדמות ועל העלילה.
 - א. מה בכל זאת נודע לנו עליהן מן הקטעים?
 - ב. מה, לדעתכם, יכולה להיות הסיבה שנכתב עליהן דווקא בספר זה כה מעט?
3. בסדנה לאמנות נתבקשתם להכין עטיפה לספר ולכלול בה משפט אחד שימשוך קוראים לפר.
בחרו מתוך הקטעים משפט אחד המתאים לדעתכם למטרה זו. נמקו את בחירתכם.
4. האם הספר מיועד לילדים או למבוגרים או גם לילדים וגם למבוגרים? השיבו תשובה מנומקת על סמך כל אחד מכיתובי הגב.
5. לאילו מן החברים שלהלן הייתם ממליצים על הספר – על סמך כיתובי הגב? בחרו באפשרות אחת הנראית לכם המתאימה ביותר ונמקו את בחירתכם.
 - למעוניינים בספר משעשע וקליל;
 - ללהוטים אחר ספרי הרפתקאות ומתח;
 - לאוהבים להתעמק ברעיונות;
 - למחפשים ספר שנון ומתוחכם.
6. כל אחד מכיתובי הגב מפליג בשבחים על הספר ועל מחברו.
איזה מהם משכנע אתכם יותר לקנות את הספר? נמקו את תשובתכם.

הבעה

7. בחרו ספר שקראתם ומצא חן בעיניכם, וכתבו לו כיתוב גב משלכם שיכיל רמזי מידע על תוכן הספר (עלילה ודמויות), מידע על המחבר ודברי הערכה על הספר.
8. במרכז הקהילתי ייערך מפגש עם סופר או סופרת על יצירתם; המפגש מיועד לבני נוער ופתוח גם לציבור הרחב.
כתבו את ההזמנה לערב זה. בהזמנה יהיו פרטי מידע על המפגש (כולל הנושא ופרטים על היוצר). נסחו את ההזמנה בדרך שתעודד להגיע למפגש.
9. "המראָה הטובה ביותר היא עינו של החבר." (פתגם צרפתי)
כתבו חיבור בהיקף של עמוד שהמשפט הפותח שלו הוא פתגם זה. בחיבור תוכלו להדגים את התופעה, לנתח אותה או להסתייג ממנה.